

УДК 321.64

[https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2\(20\)-1638-1649](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2024-2(20)-1638-1649)

Підберезних Інна Євгеніївна доктор юридичних наук, доцент, Чорноморський національний університет імені Петра Могили, вул. Десантників, 10, м. Миколаїв, 54003, тел.: (0512) 24-41-89, <https://orcid.org/0000-0001-9906-4327>

Кремінська Юлія Валеріївна здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 032 «Історія та археологія», Чорноморський національний університет імені Петра Могили, вул. Десантників, 10, м. Миколаїв, 54003, тел.: (0512) 24-41-89, <https://orcid.org/0009-0008-5510-5228>

ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ АВТОРИТАРИЗМУ ТА ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ

Анотація. У статті представлено визначення поняття авторитаризм та проблему класифікації. Авторитаризм як політична система, характеризується великим ступенем влади в руках центрального уряду та забороною політичних свобод і прав для громадян. Основною ознакою авторитарних систем є відсутність демократичних механізмів, які б сприяли розподілу влади та визначали її межі. Влада в цих системах зазвичай централізована і контролюється невеликою групою осіб або однією особою. Складність, пов'язана з класифікацією авторитаризму, полягає в тому, що існує кілька типів авторитаризму, які залежать від конкретних політичних, культурних та історичних факторів. Однак класифікація часто буває складною, оскільки кілька країн можуть мати спільні риси різних типів авторитаризму, що ускладнює визначення чи розмежування між ними. Слід враховувати й інші чинники, природа авторитаризму може змінюватися залежно від політичної та соціокультурної еволюції країни. У статті підкреслюється, що авторитаризм є складним явищем, яке не можна зрозуміти окремо від соціально-політичного та економічного контексту, в якому він діє. Вживання авторитарних режимів залежить від їх здатності створювати образ компетентності для суспільства, а не просто покладатися на силу чи ідеологічні догми. Концептуалізація авторитаризму має довгу історію, і з часом були розроблені різні типології для класифікації різних авторитарних режимів. Однак складність авторитарних систем далі

виявляється в розумінні того, що не всі механізми контролю або управління чітко вписуються в одну категорію авторитаризму. Вчені продовжують вдосконалювати схеми класифікації, намагаючись точніше відобразити складність авторитарних режимів. Розуміння визначення авторитаризму та проблем, пов'язаних з його класифікацією, має вирішальне значення для науки. Складність полягає в тому, щоб розглянути всі можливі варіації та змінити критерії класифікації відповідно до конкретної ситуації. Проблеми, пов'язані з класифікацією авторитаризму, зумовлені складністю створення чітких меж і критеріїв категоризації цієї політичної системи. Ця методологія сприятиме кращому розумінню фундаментальних принципів авторитаризму, а також розробці більш точних і актуальних класифікацій. Загалом стаття підкреслює необхідність продовження дослідження та уточнення класифікації авторитаризму.

Ключові слова: авторитаризм, влада, демократія, класифікація, політична система, пропаганда, режим, цензура.

Pidbereznykh Inna Yevgenievna doctor of legal sciences, associate professor, Petro Mohyla Black Sea National University, 68 Desantnykiv St., 10, Mykolaiv, 54000, tel.: (0512) 24-41-89, <https://orcid.org/0000-0001-9906-4327>

Kreminska Yulia Valeriivna student of the second (master's) level of higher education, major 032 "History and Archeology", Petro Mohyla Black Sea National University, 68 Desantnykiv St., 10, Mykolaiv, 54000, tel.: (0512) 24-41-89, <https://orcid.org/0009-0008-5510-5228>

DEFINITION OF AUTHORITARIANISM AND PROBLEMS OF CLASSIFICATION

Abstract. The article presents the definition of authoritarianism and the problem of classification. Authoritarianism as a political system is characterized by a large degree of power in the hands of the central government and the prohibition of political freedoms and rights for citizens. The main feature of authoritarian systems is the absence of democratic mechanisms that would facilitate the distribution of power and determine its boundaries. Power in these systems is usually centralized and controlled by a small group of individuals or a single individual. The difficulty in classifying authoritarianism is that there are several types of authoritarianism that depend on specific political, cultural, and historical factors. However, classification is often difficult because several countries may share different types of

authoritarianism, making it difficult to define or distinguish between them. Other factors should be taken into account, the nature of authoritarianism may change depending on the political and socio-cultural evolution of the country. The article emphasizes that authoritarianism is a complex phenomenon that cannot be understood separately from the socio-political and economic context in which it operates. The survival of authoritarian regimes depends on their ability to project an image of competence to society, rather than simply relying on force or ideological dogma. The conceptualization of authoritarianism has a long history, and over time various typologies have been developed to classify different authoritarian regimes. However, the complexity of authoritarian systems is further revealed in the understanding that not all mechanisms of control or management fit neatly into one category of authoritarianism. Scientists continue to improve classification schemes, trying to more accurately reflect the complexity of authoritarian regimes. Understanding the definition of authoritarianism and the problems associated with its classification is critical to scholarship. The difficulty is to consider all possible variations and modify the classification criteria to suit the particular situation. The problems associated with the classification of authoritarianism are caused by the difficulty of creating clear boundaries and criteria for categorizing this political system. This methodology will contribute to a better understanding of the fundamental principles of authoritarianism, as well as contribute to the development of more accurate and relevant classifications. In general, the article emphasizes the need to continue research and clarify the classification of authoritarianism.

Keywords: government, authoritarianism, democracy, classification, regime, political system, censorship, propaganda.

Постановка проблеми. Розуміння визначення авторитаризму та складного питання його класифікації є важливими аспектами політології та історії, оскільки проблема стосується розробки та функціонування політичних систем у всьому світі. Як політичний режим, авторитаризм не лише привертає інтерес широкої громадськості, але й вимагає всебічного розуміння його принципів та різноманіття. Спробуємо дати визначення авторитаризму. Як правило, це політична система, в якій влада розподіляється між невеликою кількістю осіб або груп, які контролюють більшість суспільної діяльності. Однак визначити авторитаризм складно через його форми та прояви в різних країнах. Однією з найбільших проблем є класифікація авторитарних режимів. Вони часто мінливі та можуть змінюватися з часом, що ускладнює їх точне визначення. Крім того, авторитарні системи можуть приймати

різні культурні та історичні форми, що призводить до різноманітності їх конфігурацій та вираження. Вивчаючи визначення та класифікацію авторитаризму, ми маємо можливість вивчити структуру терміну, а також його вплив на суспільство та визначити, як розвивати політичні системи в майбутньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження авторитаризму та його причин залишається складною та багатогранною темою, з багатьма питаннями та дебатами, які досі не вирішені. Збігнєв Бжезинський [3], Френсіс Фукуяма [6], Стівен Левицький і Лукан Вей [13, с. 54] стверджували, що авторитаризм може проявлятися в багатьох формах і його може бути важко ідентифікувати. Тімоті Снайдер зазначав, що визначення авторитаризму має вирішальне значення для розуміння тенденції до авторитаризму у світі. Його визначення авторитаризму як концентрації влади в руках одного лідера або правлячої партії, придушення політичної опозиції та поступове обмеження чи зменшення можливостей громадян виражати свою думку забезпечує основу для виявлення авторитаризму та боротьби з ним [15]. Хуан Лінц [11], Роберт Даль [4] запровадили термін авторитаризм, розробили перші типології недемократичних форм влади та пояснюють відносну важливість таких факторів, як економічна нерівність, політична корупція, зростання популізму, що сприяє його поширенню [12].

Досліджуючи багатогранну природу авторитаризму, стає очевидним, що це явище не можна відокремити від ширшого соціально-політичного та економічного контексту, в якому він діє. Критичні погляди на політичні інститути, особливо ті, що впливають з раціоналістичних теорій інституційного дизайну та теорій соціального конфлікту політичної економії, припускають, що структури авторитаризму є вторинними щодо основних політичних, соціальних та економічних відносин, з яких вони виникають [16, с. 649].

Ці теоретичні рамки кидають виклик основним припущенням і висновкам інституціоналістських підходів, які набули популярності в недавньому академічному дискурсі, ставлячи під сумнів як теоретичні основи, так і емпіричну достовірність тверджень про походження, функції та наслідки авторитарних інститутів. Таке дослідження є важливим для розуміння авторитаризму за межами поверхневого рівня інституційних механізмів, натомість заглиблюючись в основну динаміку влади та контроль, які визначають такі режими.

Метою статті є вивчення основних засад авторитарного режиму в сучасних країнах, дослідження еволюції авторитаризму та висвітлення ключових важелів впливу політичних еліт на внутрішній та зовнішній аренах.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи ключові компоненти авторитарних режимів, теоретики виявили складну взаємодію стратегій, які уряди використовують для збереження влади. Центральним у цьому розумінні є уявлення про те, що виживання авторитарних режимів залежить від здатності створювати образ компетентності для громадськості, а не лише від покладання на силу чи ідеологічну догму [9].

Уявлення громадськості про компетентність диктатора формується низкою сигналів, включаючи стан їхнього життєвого рівня, характер державної пропаганди та повідомлення, які поширює поінформована еліта, потенційно через незалежні медіа-канали. Ця проекція компетентності має вирішальне значення і може навіть призвести до зміцнення репутації диктатора з часом, особливо якщо режим може пережити економічні негаразди, не зазнаючи надто серйозних потрясінь. Стратегічне використання режимом цензури та кооптації еліти служать засобами контролю над нарративом, причому обидві тактики діють як доповнення до широкого використання пропаганди. Однак ці маніпуляції обходяться значною ціною. Диктатори, які вирішили інвестувати в ці сфери контролю — пропаганду, цензуру, кооптацію еліти, або в механізми контролю за придушенням інакомислення, неминуче повинні робити це за рахунок рівня життя населення. Ці теоретичні ідеї не лише сприяють ширшій типології авторитаризму, визнаючи його гетерогенну природу, але й підкреслюють особливий теоретичний інтерес, який представляє категорія «виборчих авторитарних» режимів [19, с 27].

Авторитарний режим характеризується наявністю ознак на сучасному етапі розвитку громадсько-політичної думки, в умовах демократизації та лібералізації суспільно-політичних і соціально-економічних процесів у більшості країн світу. Ці суспільства знаходяться поза межами цивілізаційної еволюції, для них характерна наявність усталених відносин «панування-підкорення», моделлю яких є національне минуле чи традиційний порядок, а не національне благо в процесі суспільного розвитку.

Авторитарний стиль управління формується безпосередньо під тиском і впливом особистих факторів характеристики одного менеджера, який організовує всі інші суспільні процеси в країні відповідно до свого розуму, своїх поглядів. Цей стиль будує апарат управління та державний механізм, головною метою якого є утримання особистої влади та запобігання або жорстке придушення громадської непокори чи соціальних протестів. Тому авторитарний режим не пов'язаний з державою і суспільством, з розвитком нації чи захистом національних

цінностей, а є індивідуальним виявом особистої влади однієї особи, тобто вузького кола людей, які займають найвищий рівень в ієрархії правлячої політичної еліти. Говорити про відсутність такої еліти недоречно, оскільки одна людина принципово не в змозі організувати державотворчі процеси.

Як зазначає Є. Афонін, «авторитаризм не випадковість, він породжується всією логікою суспільно-політичного розвитку і виступає одним із його ймовірних результатів. Пізнати його витoki можна, справді, тільки осягнувши стан розвитку громадянських інститутів і соціально-політичну ситуацію» [1, с. 17].

Різноманітні підходи до визначення та класифікації гібридних режимів виявляють складність, притаманну класифікації урядів, які демонструють як демократичні, так і авторитарні риси. Концептуалізація авторитаризму має довгу історію з різними типологіями, розробленими з часом для класифікації різних авторитарних режимів. Основою цих типологій є виявлення спільних рис, таких як спадковість, військово чи однопартійне правління. Найперші спроби концептуалізації авторитаризму були зосереджені на демонстрації мовчазної згоди, і ці ранні концептуалізації збігалися з сучасними типологіями у визначенні спільних рис авторитарних режимів [10, с. 149].

Поняття авторитаризму з часом еволюціонувало, як і режими, які його втілюють. Історичні події та глобальні політичні підводні течії відіграли значну роль у формуванні авторитарних режимів та їх концептуалізації [5, с. 179]. Дослідники розробили типології авторитарних режимів, з різними ознаками, які мають чітке історичне коріння, та різними наслідками для зміни режиму і демократизації [13, с. 59]. Ядром більшості типологій різних типів авторитарних режимів є відмінність між спадковістю, або правлінням однієї сім'ї, військової чи політичної організації, та персоналістським правлінням, коли лідер режиму бере під контроль більшість аспектів політичного життя [10, с. 153]. Зрозуміло, що зі зміною подій і політичного ландшафту змінюватиметься і визначення авторитаризму. Вивчення авторитаризму почалося з таких вчених, як Карл Поппер, Ханн Арендт, Хуан Лінц і Гільермо О'Доннелл, які аналізували події у своїх власних суспільствах, щоб протистояти таким тенденціям [8, с. 516]. Хуан Лінц розглядає слабку політичну мобілізацію як характеристику авторитаризму та визначає його як менталітет, а не ідеологію. Він припускає, що відносно нестримне керівництво є визначальною рисою авторитаризму, і це режим з обмеженим рівнем плюралізму. Дослідник запропонував типологію авторитаризму, яка спирається на чотири основні фактори,

такі як плюралізм, ідеологізація, мобілізація населення, конституційність влади [11, с. 279].

Складність авторитарних систем ще більше розкривається завдяки тонкому розумінню того, що не всі механізми контролю чи управління належним чином належать до однієї категорії авторитаризму. Як наголошує М. Гласіус, розрізнення між авторитарними та неліберальними практиками має важливе значення, особливо в час, коли нагальність вирішення загроз ліберальній демократії може стерти межі між різними формами недемократичного правління. Це розрізнення стає критичним, оскільки воно скеровує політиків і вчених до визначення специфічної природи динаміки влади, яка діє в різних режимах. Авторитаризм, за його визначенням, передбачає концентрацію влади, коли обрана група здійснює контроль над масами. Така концентрація влади суперечить принципам демократії, але автор стверджує, що навіть у демократичних державах існує постійна потреба в демократизації та пильності проти розмивання демократичних норм [8, с. 521].

Теоретичні погляди на авторитаризм широко обговорюються в науковій літературі. Одна з точок зору полягає в розрізненні авторитарних і неліберальних практик. Неліберальні практики – це ті, які посягають на індивідуальну автономію та гідність, тоді як авторитарні практики підривають відповідальність перед людьми через секретність, дезінформацію та придушення голосу [8, с. 521]. Теорія авторитаризму та авторитарної особистості розвинулася як реакція на соціально-політичні загрози першої половини минулого століття.

Теоретичні підходи до авторитаризму різняться за класифікацією режимів. Перші два підходи, наприклад, класифікують режими як демократичні або авторитарні та базуються на конкурентному характері багатопартійної системи режиму [7, с. 281]. Водночас третій підхід розрізняє гібридні режими та інші типи режимів, такі як «керований плюралізм» і «лібералізована автократія». Він не класифікує гібридні режими ні як демократичні, ні як авторитарні. Авторитарні практики характеризуються відсутністю вільної та чесної конкуренції, порушенням політичних прав особи та саботажем підзвітності, тоді як неліберальні практики передбачають організовані порушення індивідуальної автономії та гідності. Важливо зазначити, що ярлик авторитаризму також може застосовуватися до транснаціональних механізмів управління, і що вибори не роблять автоматично механізм управління авторитарним.

Термін авторитаризм використовувався для опису широкого спектру політичних та соціальних систем і практик. Однак не завжди

легко чітко визначити, що таке авторитаризм. У 1950-х роках дослідницький проєкт «Авторитарна особистість» був проведений з метою кращого розуміння соціальних розколів авторитаризму [2]. Дослідження показало, що авторитаризм є багатограним явищем, яке неможливо звести до одного простого визначення. Ось чому важливо розуміти різні аспекти авторитаризму, такі як відсутність відповідальності та придушення громадянських свобод. Зрештою, авторитаризм – режим правління, за якого всю чи більшу частину влади зосереджено в руках однієї особи чи групи осіб. Характерною рисою є зведення нанівець місцевого самоврядування, застосування репресій і терору.

Авторитаризм - це тип правління, за якого єдиний лідер має абсолютний контроль над нацією, а люди майже не мають права голосу в цьому питанні. Були різні спроби визначити, спостерігати, класифікувати, аналізувати та операціоналізувати авторитаризм. Тоді виникає проблема, як класифікувати авторитаризм, особливо в світлі різних форм, які він може приймати. Це пов'язано з тим, що авторитарним режимам для легітимізації своєї влади потрібна політична ідеологія, навіть якщо захисту прав і свобод людини відводиться другорядне місце в ідеологічній ієрархії та політичній практиці цих режимів [14]. Щоб краще зрозуміти суть питання, ідеології авторитарних і неоавторитарних режимів аналізуються в трьох кластерах. Перший кластер містить авторитарні монархії та «комуністичні режими», другий кластер складається з неліберальних режимів, які беруть участь у виборах, а третій кластер поділяється на дві підгрупи: пострадянські режими та неоавторитарні режими. Загалом класифікація авторитарних режимів залишається складним питанням, яке потребує подальшого дослідження та уточнення, щоб краще зрозуміти нюанси та складність цих політичних систем.

Існуючі системи класифікації авторитарних режимів піддавалися критиці через їх обмеженість і недоліки. Одним із обмежень є питання категорій режимів, що ускладнює розрізнення між різними типами авторитарних режимів. Науковці намагалися вирішити ці обмеження, пропонуючи нові концепції, такі як електоральний авторитаризм та закритий авторитаризм, але вони також зазнали критики за свої обмеження і недоліки. Іншим обмеженням є класифікація недемократичних, неавторитарних режимів, які часто класифікують як «гібридні режими». Хоча ця класифікація намагається охопити нюанси цих режимів, вона має власні обмеження та потребує подальшого роз'яснення. Незважаючи на ці проблеми, дослідники продовжували

удосконалювати схеми класифікації, намагаючись точніше відобразити складність авторитарних режимів. Однією з таких спроб є проєкт Varieties of Democracy (V-Dem), який прагне ідентифікувати та розмежувати різні типи авторитарних режимів на основі їхніх характеристик та поведінки [17]. Однак навіть із цими вдосконаленнями залишаються проблеми, такі як необхідність включення градацій у систему класифікації та усунення недоліків існуючих концепцій.

Циганков А. П. класифікує авторитарні режими за такими типами:

1. Однопартійний режим – керівництво державою належить одній партії. Поділяється на: домінантно-мобілізаційний - конкуренції еліт практично немає, а мобілізація суспільства досить висока; підлегло-мобілізаційний – існують певні розбіжності у концептуальних установках партії, які не зачіпають масові верстви суспільства; домінантно-плюралістичний – партії під силу зберегти контроль над іншими елітними угрупованнями, але суспільство все більш меншою мірою може бути приведено в активність завдяки ідеологічним установкам; підлегло-плюралістичний – режим не може обмежити внутрішньоелітну боротьбу, а також не в змозі залучити до підтримки свого правління основні верстви населення.

2. Військовий режим – зазвичай ґрунтується на захопленні влади, здійснюючи державний переворот.

3. Режим особистої влади – влада належить одному лідеру, який спирається на свої особисті харизматичні якості.

4. Бюрократично-олігархічний режим – парламентським органам притаманні формальні повноваження, але насправді вони не в змозі змагатися з потужним корпоративним блоком сил [18].

Роберт Даль основними критеріями типології політичних режимів виділяв: конкуренція у боротьбі влади, рівень залучення громадян в управлінні. На основі цих критеріїв він виділив чотири типи: закрита гегемонія – відсутня конкуренція у боротьбі за владу та залучення громадян; відкрита гегемонія – відсутня конкуренція, але громадяни частково залучені до управління; змагальна олігархія – присутня широка конкуренція у боротьбі влади, але рівень залучення громадян під управлінням слабкий; поліархія (багатовладдя) – конкуренція у боротьбі за владу [4]. За авторитаризму влада зосереджена в руках центру, як правило, при владі знаходиться або харизматичний лідер, або одна правляча партія, вибори носять лише формальний характер. Опозиція має роль обмежувача, вона намагається обмежити діяльність влади, щоб не було встановлено тотального контролю над усіма сферами життя суспільства. У такому суспільстві немає свободи слова, чесною та рівною конкуренції.

Обговорюючи авторитарні форми правління, важливо вивчити різні типи диктатур. Монархічні авторитарні режими існують століттями і ґрунтуються на традиції та успадкованій політичній владі. Військові диктатури з'явилися зовсім недавно, часто через державні кризи, і характеризуються особистою диктатурою військового або партійного лідера. Важливо зазначити, що авторитаризм, як форма політичної влади, часто поєднується з автократією та диктатурою. Такі режими відповідають принципам авторитаризму, що означає відсутність демократії як у частині вільних виборів, так і в питаннях управління. Авторитаризм характеризується невеликою кількістю владних осіб, будь то диктатор, монарх, тиран, військова диктатура чи олігархічна група. У випадку монархічного авторитарного режиму влада успадковується і передається по сімейній лінії. Однак у випадку військової диктатури влада зазвичай утримується окремою особою або невеликою групою осіб, які захопили владу силою.

Висновки. Таким чином, авторитаризм є складним явищем, яке неможливо виокремити від соціально-політичного та економічного контексту, в якому він діє. Виживання авторитарних режимів залежить від їх здатності створювати образ компетентності для громадськості, а не лише від опори на силу чи ідеологічні догми. Концептуалізація авторитаризму має довгу історію з різними типологіями, розробленими з часом для класифікації різних авторитарних режимів. Складність авторитарних систем ще більше виявляється в тонкому розумінні того, що не всі механізми контролю чи управління чітко вписуються в одну категорію авторитаризму. Вчені продовжують вдосконалювати схеми класифікації, намагаючись точніше відобразити складність авторитарних режимів. Розуміння визначення авторитаризму та проблем, пов'язаних із його класифікацією, має вирішальне значення для науки. Авторитаризм - це форма політичного режиму, яка передбачає невелике коло влади або одну особу, яка володіє великою владою і часто контролює всі аспекти суспільства. Однак саме визначення цього поняття може викликати дискусію через його різні визначення та варіації в різних історичних і культурних середовищах. Проблеми, пов'язані з класифікацією авторитаризму, зумовлені складністю створення чітких меж і критеріїв для категоризації цієї політичної системи. Різні типи авторитаризму можна класифікувати як монархію, військовий деспотизм, тоталітаризм та ін. Складність полягає в розгляді всіх можливих варіацій та зміні критеріїв класифікації відповідно до конкретної ситуації. Ця методологія сприятиме кращому розумінню фундаментальних принципів авторитаризму, а також сприятиме розробці більш точних та актуальних класифікацій.

Література:

1. Афонін Є. Йдемо до авторитаризму? : інтерв'ю журналу «Віче» // *Віче*. 2007. № 9-10. С. 33.
2. Бжезінський З. Велика шахівниця. Алмати: Міжнародні відносини, 2019. 344 с.
3. Лазаренко С. Ж., Бабенко К. А. Політико-правові та соціальні передумови корупції в органах державного управління. Retrieved from: <https://baas.gov.ua/ua/proekty/articles/b/298-politiko-pravovi-ta-sotsialni-peredumovi-korupsiiji-v-organakh-derzhavnoji-vladi.html>
4. Знаткевич О. Тімоті Снайдер розповів, як протистояти тиранії. Retrieved from: <https://www.radiosvoboda.org/a/28509296.html>
5. Циганков А. П. Сучасні політичні режими: структура, типологія, динаміка. М.: Інтерпракс, 1995. 295 с.
6. Authoritarian Personality / E. Frenkel-Brunswik et al. Verso Books, 2019. 1072 p.
7. Dahl R. A. Democracy. Chicago: Encyclopedia Britannica, 2007. Vol. 17, №179.
8. Frantz E. Authoritarianism: What everyone needs to know. 2018. 188 p.
9. Fukuyama F. "Political order and political decline." Kyiv: Nash format, 2019. P. 608.
10. Gilbert L., & Mohseni P. Beyond Authoritarianism: The Conceptualization of Hybrid Regimes. *Studies in Comparative International Development*. 2011. Vol. 46, no. 3. P. 270–297.
11. Glasius M. What authoritarianism is ... and is not: a practice perspective. *International Affairs*. 2018. Vol. 94, no. 3. P. 515–533.
12. Guriev S. & Treisman D. How Modern Dictators Survive: An Informational Theory of the New Authoritarianism. Cambridge, MA : National Bureau of Economic Research, 2015. Retrieved from: <https://doi.org/10.3386/w21136>.
13. Hadenius A., & Teorell J. Pathways from Authoritarianism. *Journal of Democracy*. 2007. Vol. 18, no. 1. P. 143–157.
14. Juan J. Linz Totalitarian and Authoritarian Regimes. Boulder, Colorado: Lynne Rienner Publishers, 2000. 343 p.
15. Levitsky S., & Way L. The Rise of Competitive Authoritarianism. *Journal of Democracy*. 2002. Vol. 13, no. 2. P. 51–65.
16. Nisnevich Y. Modern Authoritarianism and Political Ideology. *SSRN Electronic Journal*. 2017. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2916078>.
17. Pepinsky T. The Institutional Turn in Comparative Authoritarianism. *British Journal of Political Science*. 2013. Vol. 44. № 3. P. 631–653.
18. Soest C., Grauvogel J. Identity, procedures and performance: how authoritarian regimes legitimize their rule. *Contemporary Politics*. 2017. Vol. 23, № 3. P. 287–305.
19. Wahman M., & Teorell J., & Hadenius A. Authoritarian regime types revisited: updated data in comparative perspective. *Contemporary Politics*. 2013. Vol. 19, № 1. P. 19–34.

References:

1. Afonin Ye. (2007). *Ydemo do avtorytaryzmu?: interv'iu zhurnal'nykh «Viche» [Are we heading for authoritarianism?: interview with Viche magazine]*. *Viche*. № 9-10. S. 33. [in Ukrainian].

2. Bzhezynskyi Z. (2019). *Velyka shakhivnytsia [A large chessboard]*. Almaty: Mizhnarodni vidnosyny, 2019. 344 s. [in Ukrainian].
3. Lazarenko S. Zh., & Babenko K. A. *Polityko-pravovi ta sotsialni peredumovy koruptsii v orhanakh derzhavnoho upravlinnia [Political, legal and social prerequisites of corruption in state administration bodies]*. Retrieved from: <https://6aas.gov.ua/ua/proekty/articles/b/298-politiko-pravovi-ta-sotsialni-peredumovi-koruptsiji-v-organakh-derzhavnojivladi.html> [in Ukrainian].
4. Znatkevych O. (2017). *Timoti Snaider rozpoviv, yak protystoiaty tyranii*. Retrieved from: <https://www.radiosvoboda.org/a/28509296.html>. [in Ukrainian].
5. Tsyhankov A. P. (1995). *Suchasni politychni rezhymy: struktura, typolohiia, dynamika [Modern political regimes: structure, typology, dynamics]*. M.: Interpraks. 295 s. [in Ukrainian].
6. *Authoritarian Personality* / E. Frenkel-Brunswik et al. Verso Books [Authoritarian Personality]. 2019. 1072 p. [in English].
7. Dahl R. A. (2007). *Democracy. Chicago: Encyclopedia Britannica [Democracy. Chicago: Encyclopedia Britannica]*. Vol. 17, № 179. [in English].
8. Frantz E. (2018). *Authoritarianism: What everyone needs to know [Authoritarianism: What everyone needs to know]*. 188 p. [in English].
9. Fukuyama F. (2019). *Political order and political decline [Political order and political decline]*. Kyiv: Nash format. P. 608. [in English].
10. Gilbert L., & Mohseni P. (2011). *Beyond Authoritarianism: The Conceptualization of Hybrid Regimes [Beyond Authoritarianism: The Conceptualization of Hybrid Regimes]*. Studies in Comparative International Development. Vol. 46, no. 3. P. 270–297. [in English].
11. Glasius M. (2018). *What authoritarianism is ... and is not: a practice perspective [What authoritarianism is ... and is not: a practice perspective]*. International Affairs. Vol. 94, no. 3. P. 515–533. [in English].
12. Guriev S., & Treisman D. (2015). *How Modern Dictators Survive: An Informational Theory of the New Authoritarianism [How Modern Dictators Survive: An Informational Theory of the New Authoritarianism]*. Cambridge: National Bureau of Economic Research. Retrieved from: <https://doi.org/10.3386/w21136>. [in English].
13. Hadenius A., & Teorell J. (2007). *Pathways from Authoritarianism [Pathways from Authoritarianism]*. Journal of Democracy. Vol. 18, no. 1. P. 143–157. [in English].
14. Juan J. (2000). *Linz Totalitarian and Authoritarian Regimes [Linz Totalitarian and Authoritarian Regimes]*. Boulder, Colorado: Lynne Rienner Publishers. 343 p. [in English].
15. Levitsky S., & Way L. (2002). *The Rise of Competitive Authoritarianism [The Rise of Competitive Authoritarianism]*. Journal of Democracy. Vol. 13, no. 2. P. 51–65. [in English].
16. Nisnevich Y. (2017). *Modern Authoritarianism and Political Ideology [Modern Authoritarianism and Political Ideology]*. SSRN Electronic Journal. Retrieved from: <https://doi.org/10.2139/ssrn.2916078>. [in English].
17. Pepinsky T. (2013). *The Institutional Turn in Comparative Authoritarianism [The Institutional Turn in Comparative Authoritarianism]*. British Journal of Political Science. Vol. 44. № 3. P. 631–653. [in English].
18. Soest C., & Grauvogel J. (2017). *Identity, procedures and performance: how authoritarian regimes legitimize their rule [Identity, procedures and performance: how authoritarian regimes legitimize their rule]*. Contemporary Politics. Vol. 23, № 3. P. 287–305. [in English].
19. Wahman M., & Teorell J., & Hadenius A. (2013). *Authoritarian regime types revisited: updated data in comparative perspective [Authoritarian regime types revisited: updated data in comparative perspective]*. Contemporary Politics. Vol. 19, № 1. P. 19–34. [in English].